

Cât câștiga statul dintr-un om reintegrat pe piața muncii: matematica reală a incluziunii

În România, aproape 28% din populație trăiește în risc de sărăcie sau excluziune socială. În acest context, programele de inserție socio-profesională sunt o necesitate economică. Modelul Atelier Fără Frontiere (AFF) arată că integrarea persoanelor vulnerabile este o investiție profitabilă pe termen lung: pentru stat, pentru companii și pentru comunitate.

„Un program complet de integrare socio-profesională presupune costuri de ordinul zecilor de mii de lei pentru fiecare persoană, pe durata celor doi ani de parcurs în atelierul AFF, costuri asociate cu salariul, consilierea socială, formarea profesională, mentoratul și sprijinul psihologic”, explică **Lorita Constantinescu**, *directorul de dezvoltare al organizației*.

Lecția economică a atelierelor sociale care transformă vieți

„Dacă punem în balanță aceste costuri cu beneficiile economice și sociale pe termen lung, raportul este net pozitiv. Prin analiza SROI (Social Return on Investment) am arătat că pentru fiecare 1 leu investit în programul de integrare se creează o valoare socială de 5 lei”, adaugă ea. Conform spuselor sale, economiile sunt mari și multisectoriale. „Să luăm un exemplu: dacă un părinte singur primește mai multe ajutoare de câteva sute de lei pe lună și nu contribuie la sistem, statul suportă acel cost fără beneficii. Dacă devine angajat cu un salariu adaptat, nu numai că nu mai primește prestații, dar contribuie la buget, iar diferența netă poate ajunge la câteva mii de lei anual. Mai mult, angajarea reduce riscurile pe termen lung: scade utilizarea serviciilor medicale, crește starea de sănătate mentală, reduce dependența de sprijin instituțional și riscul de izolare socială și sărăcie extremă.”

În ultimii ani, AFF a angajat peste o sută de persoane aflate în situații vulnerabile, dintre care aproximativ 80 în atelierul propriu și 20 în atelierul remesh, specializat în reciclarea materialelor publicitare. Rata de succes este în jur de 50–60%, ceea ce înseamnă că jumătate dintre persoanele din medii defavorizate reușesc să finalizeze programul de formare și să se angajeze pe piața convențională a muncii.

„Experiența noastră arată că mai mult de jumătate dintre persoanele care parcurg programul de inserție reușesc să își găsească și să își mențină un loc de muncă stabil. Este un rezultat important, având în vedere că vorbim despre oameni care pornesc de multe ori de la zero, după perioade lungi de șomaj, lipsa unei locuințe sau probleme de sănătate. Faptul că reușesc să obțină stabilitate pe termen lung confirmă că investiția în sprijin personalizat: formare, consiliere și mentorat, da roade reale”, completează Lorita Constantinescu.

Programul de inserție durează doi ani și este etapizat în funcție de nevoile fiecărei persoane: de la adaptare și stabilizare până la profesionalizare.

„Primele luni sunt dedicate sprijinirii persoanei în problemele urgente: lipsa unei locuințe, dificultăți medicale sau responsabilități familiale. Apoi urmează etapa de stabilizare, unde învățăm lucrul în echipă și disciplina muncii, iar la final, cea de profesionalizare, unde lucrăm pentru autonomia totală și planul de carieră”, explică **Lorita Constantinescu**.

De la marginalizare la autonomie

Atelierul remesh funcționează ca Unitate Protejată Autorizată, activitatea constând în transformarea materialelor publicitare uzate în obiecte utile și estetice: genți, rucsacuri, produse home&deco.

„Produsele noastre au un atu unic: sunt realizate din materiale care nu au soluție de reciclare și le transformăm în produse utile și la modă. În același timp, sunt create de persoane cu dizabilități angajate legal, care primesc salariu și sprijin socio-profesional. Astfel, companiile care colaborează cu noi transformă o obligație legală într-un parteneriat cu dublu impact: social și ecologic”, subliniază Constantinescu.

Pentru echipa AFF, fiecare angajare înseamnă mai mult decât un contract. „Îmi vine imediat în minte povestea Anastasiei, o tânără de 17 ani care a fugit din calea războiului din Ucraina împreună cu mama și bunica ei. A ajuns la București timida și nesigură, cu un zid invizibil în jurul ei. La început îi era greu să se adapteze, dar, cu sprijinul echipei de inserție, a reușit pas cu pas să își regasească echilibrul.

La remesh a descoperit pasiunea pentru design și lucru manual. A învățat să coasă, să creeze obiecte frumoase din materiale reciclate, iar astăzi urmează online Facultatea de Design din Odesa și visează să își deschidă un salon de înfrumusețare. Un loc de muncă i-a oferit mai mult decât un venit, i-a dat încredere, siguranța și un sens nou într-o țară străină.”

Dincolo de CSR

„Unele companii văd încă colaborarea cu Unitățile Protejate ca pe o obligație legală, însă observăm un trend clar de maturizare. Tot mai multe firme transformă obligația în strategie de achiziții responsabile. Clienții noștri revin pentru că au înțeles că produsele remesh sunt nu doar obiecte utile și sustenabile, ci și instrumente de storytelling pentru brandurile lor”, adaugă Lorita Constantinescu. „Banii fac sistemul posibil, dar empatia îi dă sens. Modelul nostru dovedește că sustenabilitatea economică și umanitatea nu se exclud, ci se completează. Adevărata inovație în afaceri este aceea care produce profit și, în același timp, schimbă viața”, conchide ea.

Ateliere Fara Frontiere este o organizație nonprofit, de utilitate publică, pentru reintegrarea socială, profesională și civică a persoanelor din medii vulnerabile, parte din SOS Group – International Action, o rețea globală ce lucrează pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă. Ferma bio&co este una dintre cele patru întreprinderi sociale de integrare prin activitatea economică, alături de remesh, reDEEE și logietic, care combină agricultura ecologică și incluziunea socială. La ferma bio&co, persoane cu diverse vulnerabilități sunt sprijinite să își construiască un nou parcurs profesional, în timp ce produc legume certificate ecologic, livrate către clienți din București și Ilfov.